

## Den kommunale Beskatning i København.

Af  
En Kameralist.

---

I sidste Rigsdagssamling forelagdes der i Landstinget et Lovforslag, der gik ud paa, at den nuværende Ordning af de kommunale Skatter i København skulde forblive uforandret. Flertallet i det Udvalg, der blev nedsat af Landstinget for at overveje denne Sag, kom derimod til det Resultat, at Maximumsgrænsen for Indkomstskatten, der nu er 3 pCt., skulde forhøjes til 5 pCt.

Dette Forslag, at forhøje Maximumsgrænsen for Indkomstskatten, medens man ellers lod den hele Ordning forblive i alt væsentligt uforandret, anser jeg for at være mindre heldigt, og da der kan anføres Grunde imod Forslaget, som ikke kom frem under Behandlingen i Landstinget, vil jeg tillade mig at gøre nogle Bemærkninger om denne Sag.

Den københavnske Indkomstskat hviler paa Forudsætningen om, at Skatterne skulle fordeles over Borgerne i Forhold til disses Skatte-Evne, og at Borgernes Netto-Indkomst er det rette Udtryk for deres Skatte-Evne. Men begge disse Forudsætninger ere ikke ubetinget

rigtige. Det er ikke rigtigt, at Borgerne altid bør betale Skat i Forhold til deres Skatte-Evne, og det er heller ikke rigtigt, at Netto-Indkomsten er et korrekt Udtryk for Borgernes Evne til at betale Skat.

Jeg skal ikke inlade mig paa nogen vidtløftig theoretisk Undersøgelse om det rette Grundlag for Skatternes Fordeling; en saadan er i dette Tilfælde ikke nødvendig, og den vilde desuden næppe virke synderlig overbevisende for Nogen. Jeg skal nøjes med at gøre nogle faa almindelige Bemærkninger om Sagen.

For den sunde Fornufts umiddelbare Opfattelse synes den naturlige Fordeling af Skatterne at være den, at enhver Borger betaler Skat i Forhold til, som han har Nytte af det Offentliges Virksomhed og Udgifter. Det er jo lignende Principer, der ligge til Grund for Fordelingen af Byrder og Udgifter i andre menneskelige Forhold, hvorfor skulle disse da ikke ogsaa ligge til Grund for Fordelingen af de Byrder, som Staten og Kommunen maa paalægge? De fleste Forfattere, der have behandlet Spørgsmaalet om Skattefordelingen, indrømme ogsaa Rigtigheden af denne Tankegang; men de gøre gældende, at den ikke kan anvendes overfor Staten, fordi det er umuligt at udmaale den Nytte, Borgerne have af denne. Det er jo f. Ex. aldeles umuligt, at udmaale den Nytte, de enkelte Borgere have af Statens øverste Myndigheder, eller af Hær og Flaade, eller af Statsgældens Forrentning osv. Og da det saaledes er umuligt for de fleste og største Udgifters Vedkommende at foretage en speciel Udmaaling af den Nytte, de enkelte Borgere have af dem, maa man opgive at fordele efter en saadan speciel Udmaalen og i Stedet derfor fordele efter et Fælles-Udtryk for Nytten, og et

saadant Fælles-Udtryk er Borgernes Indkomst eller deres Evne til at svare Skat. Andre Forfattere kommer til det samme Resultat gennem en lidt anden Argumentation; de erklære, at enhver Udmaalen efter Nyttens er umulig, man maa derfor ligesom opgive Ævret og nøjes med at fordele Skatterne lige paa Alle, o: fordele Skatterne saaledes, at de udøve et lige Tryk paa alle Borgerne (idet de saa paa en Maade gaar ud fra, at Staten er lige uendelig nødvendig for Alle); men en saadan ligelig Fordeling paa Alle er en Fordeling i Forhold til Skatte-Evnen, og denne er atter lig med Borgernes Indkomst og Formue. Dette er den sædvanlige Maade, hvorpaa en Skattefordeling i Forhold til Skatte-Evnen forsvares. Det vil imidlertid ses, at Forsvaret hviler paa den Forudsætning, at man ikke kan fordele efter den Nytte, Borgerne har af Staten, og det er kun subsidiært, fordi den bedre og retfærdigere Maalestok efter Nyttens svigter, at man anbefaler at fordele efter Skatte-Evnen. Men hvor man kan fordele efter Nyttens, der bør man altsaa benytte denne Fordeling, og den kan benyttes i ret betydelig Udstrækning ved den kommunale Beskatning; og selv om den her ikke kan benyttes som eneste Fordelingsprincip, saa kan og bør man dog tage et vist Hensyn til den.

Fra Theoriens Standpunkt kan det saaledes meget vel forsvares, at Skatterne i visse Tilfælde ikke fordeles ligeligt efter Skatte-Evnen, men derimod tager Hensyn til den Nytte, Borgerne have af de offentlige Virksomheder og de Udgifter, disse foranledige, og i Praxis er dette fuldt ud anerkendt. I ældre Tid, det vil sige indtil for 40 à 50 Aar siden, havde den al-

mindelige, ligelige Fordeling efter Skatte-Evnen kun et forholdsvis ringe Omraade; i de fleste Tilfælde gjaldt det Princip, at det Offentliges Udgifter skulde dækkes ved Skatter, der blev fordelt paa dem af Statsborgerne, der havde Gavn af Udgifterne og i Forhold til den Gavn, de havde af dem. Omtrent fra 1848 trængtes dette Beskatningsprincip mere og mere til Side, man forlader denne tilsyneladende »smaalige Udmaalen« og man paalægger Skatterne ligeligt paa alle Borgerne i Forhold til Skatte-Evnen. Men helt opgiver man ingenlunde det gamle Skatteprincip; man erkender, at dette har sin Berettigelse ved Siden af det nye, og at det paa adskillige Omraader bør indtage en mere fremtrædende Plads. Dette gælder navnlig om Kommunens Skatter. I Kommunen kan man langt bedre end i Staten overse, hvem af Borgerne det er, der har Gavn af de kommunale Foranstaltninger, og man kan derfor i videre Udstrækning end i Staten tage Hensyn dertil ved Skattefordelingen. Selve den Omstændighed, at en Udgift er paalagt Kommunens Kasse og ikke den almindelige Statskasse, hviler jo ogsaa paa den Forudsætning, at det er Kommunen, der har Gavn af denne Udgift, og at denne bør dækkes af dem, der har Gavn af den. Naar f. Ex. Københavns Kommune selv maa betale Udgiften til Asfaltering af sine Gader, i Stedet for at denne Udgift fordeles over alle Landets Borgere i Forhold til deres Skatte-Evne, saa er det fordi man er gaaet ud fra, at det fortrinsvis er København og Københavnerne, der have Gavn af Asfalten, og at det derfor ogsaa er dem, der bør betale den. Og denne Tanke er utvivlsomt ogsaa rigtig. Men det ligger da ogsaa ret nær, ikke at lade alle Københavnerne i lige

Grad bære denne Udgift, men fortrinsvis ligne den paa dem, der har mest Gavn af den, nemlig Grundejerne ved de asfalterede Gader. Og paa lignende Maade forholder det sig med mange andre af de kommunale Udgifter. Det er ingenlunde min Mening, at alle kommunale Udgifter bør fordeles efter dette Princip; thi ved en stor Mængde, ja ved de fleste af Udgifterne, kan det ikke gennemføres i Praxis. Ved mange af Kommunens Udgifter maa man derfor fastholde det Princip, at de fordeles lige paa Borgerne i Forhold til disses Skatte-Evne. Men at fordele alle Udgifterne paa denne Maade, det er at gaa for vidt, det kan ikke siges at være billigt og retfærdigt. Og det er heller ikke ganske retfærdigt og billigt, naar man, saaledes som det foreslaas af Landstingsudvalget, bestemmer, at de Skatter (Ejendoms-Skatterne), der særligt hvile paa visse Klasser af Befolkningen (Grundejerne), fordi de har særlig Gavn af Kommunen, at disse Skatter skulle forblive uforandrede, medens derimod den Skat, Indkomstskatten, der fordeles ligeligt over alle Borgerne i Forhold til deres Indkomst skal være stigende. En saadan Ordning af Forholdet mellem Ejendomsskatterne og de personlige Skatter er ikke alene af en tvivlsom Berettigelse set fra et almindeligt Retfærdigheds-Standpunkt, men den er tillige i Strid med det Skatteprincip, som har været raadende i Staden København i mere end 200 Aar. Jeg skal kortelig paavise dette. Det var i ældre Tid saa langt fra, at man i København fordelte de kommunale Skatter ligeligt paa alle Stadens Indvaanere i Forhold til deres Indkomst eller andre Udtryk for deres Skatte-Evne, at man tværtimod slet ikke benyttede nogen saadan Fordeling. Lige indtil Aaret 1812 lagde

man i København alle de kommunale Skatter paa Stadens Grundejere. Jeg har vel ikke havt Lejlighed til direkte at undersøge de Motiver, som laa til Grund for denne Skattefordeling; men naar man ser hen til de Principer, der plejede at være de ledende i Datidens Beskatning, kan det antages, at Tanken i den benyttede Skattefordeling har været den, at da Stadens Fremgang eller Tilbagegang i Folkemængde, Velstand og Næring ligesom alle kommunale Foranstaltninger til at fremme disse, i sidste Instans kom Grundejerne tilgode, da disse jo var det faste, blivende Element i Byen, saa burde det ogsaa være Grundejerne, der betalte Stadens Udgifter. At dette virkelig var Tanken i Stadens kommunale Beskatning, ser man bl. a. ogsaa deraf, at de enkelte Dele af de faste Ejendommers Skatter blev fordelt efter som vedkommende Ejendomme havde mer eller mindre Fordel af den Udgiftspost, der skulde paa-lignes, og man ser det deraf, at de Personer, der drev Næring i Staden, maatte betale særlige Paalæg i Form af Grundskat.

I Aaret 1812 indførtes den første personlige Afgift i København, det var Næringsskatten (An. 21. April 1812). Denne Skat skulde ligesom den nuværende Indkomstskat anvendes som Supplementsskat til at dække Bykassens manglende Indtægter, men der var den store Forskel, at medens Indkomstskatten opkræves af alle Borgerne, saa opkrævedes Næringsskatten kun af de Personer, der drev borgerlig Næring i København. Altsaa atter her Principet om Fordeling efter Nyttens, ikke efter den almindelige Skatteevne. Man gik ud fra, at de Næringsdrivende i Staden havde særlig Interesse i, at Byen gik frem, at den voxende »Næring« særlig kom

dem tilgode, og at det omvendt ogsaa var dem, der i særlig Grad foraarsagede Byen Udgifter ved deres Bedrift, idet de baade mest benyttede de offentlige Institutioner, og tillige benyttede de Arbejdere, der gav Anledning til Kommunens Skole- og Fattigudgifter. De Personer, der levede i København af andre Indtægtskilder end borgerlig Næring, der dreves i Staden, de var derimod fri for personlig Kommuneskat. Man gik aabenbart ud fra, at Personer, der hverken havde Grundejendomme i København eller drev borgerlige Næring der, at de ikke forvoldte Kommunen synderlig Udgift, hvorimod de bragte Penge og Næring til Byen til Fordel for Grundejerne og de Næringsdrivende. Da de saaledes bragte Kommunen mere Fordel end Udgift, burde de heller ikke bidrage til at betale de kommunale Skatter, undtagen forsaavidt dette kunde ske paa indirekte Maade, f. Ex. derved, at Grundejerne kunde lægge noget af Grundskatten over paa Lejerne. Karakteristisk for den daværende Opfattelse af Skattepligten som hvilende paa den Nytte, man havde af Kommunen, er det ogsaa, at medens Næringsskatten fritog de Personer i København, der ikke drev borgerlig Næring der i Byen, saa beskattede den derimod de Personer, der ikke boede i København, men som drev Næring der og som altsaa igennem denne Næring havde Fordel af Kommunen og forvoldte denne Udgift og Ulejlighed.

Det moderne Skatteprincip, at fordele Skatterne ligeligt over Borgerne, kom først frem i Aaret 1855, ved Lov 14. April 1855 om Nærings- og Hjælpeskat i København. Ved denne Lov blev det nemlig bestemt, at en Tredjedel og eventuelt Halvdelen af de Udgifter,

der hidtil havde hvilet særskilt paa de Næringsdrivende, for Fremtiden skulde lignes paa samtlige Byens Indvaanere efter deres Formue og Lejlighed, medens Resten fremdeles skulde lignes paa de Næringsdrivende efter deres Næringsbrugs Beskaffenhed og Omfang. Altsaa her kommer for første Gang det Princip frem i den københavnske Kommunebeskatning, at en Del, om endog kun en lille Del, af Skatterne skal fordeles paa alle Stadens Indvaanere i Forhold til deres Skatte-Evne. Ved Loven af 19. Febr. 1861 gik man lidt videre i samme Retning. Man udvidede den Del af Skatterne, som blev paalignet efter Borgernes Skatteevne, idet man indførte Indkomstskatten, hvilken Skat fik et videre Omraade end den tidligere personlige Skat, og man indskrænkede Omfanget af de Skatter, der hvilede paa det Princip, at Skatterne skulle fordeles efter Nyttens, idet man ophævede Næringskatten og bestemte, at Ejendomsskatterne ikke skulde forhøjes.

Skatteprincippet i Loven af 19. Febr. 1861, der endnu er det gældende, er dette, at en Del af Skatterne i København skulle hvile specielt paa dem, der i særlig Grad have Gavn af Kommunens Udvikling, nemlig Grundejerne, det er Ejendomsskatterne, og at en anden Del af Skatterne skulle fordeles lige- ligt paa alle Borgerne i Forhold til deres Skatte-Evne, det er Indkomstskatten. Loven nøjedes imidlertid ikke med i al Almindelighed at fastslaa dette Princip, men den bestemte ogsaa, hvormeget der skulde hvile paa enhver af de to Grupper. Den bestemte nemlig, at Skattesatserne for Ejendomsskatterne skulde forblive uforandrede og at Indkomstskattens Procent ikke maatte overstige 3 pCt.



Dette Grundprincip i Loven af 19. Febr. 1861 vil efter Landstingsudvalgets Forslag formelt blive overholdt, idet man vedblivende lader Ejendomsskatterne være uforandrede, medens man beholder en Maximumsgrænse for Indkomstskatten og kun sætter denne op fra 3 til 5 pCt. Men reelt er denne Forhøjelse af Procenten en virkelig og indgribende Forandring i Skattefordelingen efter Loven af 19. Febr. 1861. Thi naar man saaledes sætter Indkomstskattens Maximumsgrænse op, saasnart der trænges til flere Indkomster, saa er der jo faktisk ikke nogen Maximumsgrænse, og dernæst er denne Forhøjelse fra 3 til 5 pCt. saa betydelig, at naar den naas, og det vil desværre rimeligvis snart ske, saa vil det tidligere Størrelses-Forhold imellem Ejendomsskatterne og Indkomstskatten i væsentlig Grad forandres; og dette vil faa saameget mere at sige som allerede under den nuværende Ordning, med den faste Grænse af 3 pCt., voxer Indtægten af Indkomstskatten stærkere end Indtægterne af de faste Ejendommens Skatter, saa at altsaa Ejendomsbesidderne slippe med at betale en bestandig mindre og mindre Del af de samlede kommunale Skatter. Dertil kommer endnu, at de andre personlige Skatter (især Afgiften af Brændevinshandel og Brændevinsudskænkning) er stigende, saa at stadig en større og større Del af Skatterne blive personlige Skatter, en bestandig mindre Del blive Ejendomsskatter. Fordelingen mellem Ejendomsskatter og personlige Skatter er derfor allerede nu bleven en helt anden end i 1861, da Skatteordningen blev vedtaget. I 1861 udgjorde Ejendomsskatterne to Tredjedele, de personlige Skatter derimod kun en Tredjedel af den samlede

kommunale Skatteindtægt. Efter den Tid ere de personlige Skatter voxede saameget hurtigere end Ejendoms-skatteerne, at nu indbringe disse ikke engang Halvdelen af den hele Skatteindtægt. I 1861 indbragte Ejendoms-skatteerne dobbelt saa meget som de personlige Skatter, nu indbringe de personlige Skatter mere end Ejendoms-skatteerne. Og hvad særlig Indkomstskatten angaar, saa er den siden 1862 voxet fra ca.  $\frac{1}{2}$  Mill. Kr. til henimod  $2\frac{1}{2}$  Mill. Kr., altsaa til det 5-dobbelte, medens Ejendomsskatteerne kun ere voxede fra 1.<sub>4</sub> Mill. Kr. til 3.<sub>3</sub> Mill. Kr. Indkomstskatten er altsaa voxet omtrent dobbelt saa stærkt som Ejendomsskatteerne. Og siden 1880, da Indkomstskatten naaede sit Maximum, 3 pCt., er den voxet fra  $1\frac{1}{2}$  Mill. Kr. til 2.<sub>4</sub> Mill., Ejendomsskatten i samme Tid kun fra 2.<sub>4</sub> Mill. Kr. til 3.<sub>3</sub> Mill. Kr.

Altsaa allerede under den nuværende Ordning, og selv om Hensyn kun tages til den Periode, i hvilken Indkomstskatten har naaet sit Maximum 3 pCt. og ikke maa forhøjes yderligere, gaar Udviklingen i en saadan Retning, at en bestandig større Del af Skattebyrden glider over paa Personen og den personlige Skat. Og naar man nu desuden vil ophæve den ved Loven af 1861 satte Grænse for Indkomstskatten, er det indlysende, at Udviklingen vil fortsættes i samme Retning, kun med en endnu stærkere Fart. Den Forde-ling af Skattebyrden mellem de faste Ejendomme og mellem Personen og den personlige Skat, som Loven af 1861 gik ud fra, vil derved i høj Grad blive yderligere forrykket, og det forekommer mig, at dette er en saa vigtig Sag, at den ikke burde gennemføres uden nøje Overvejelse.

Den gamle Ordning i København, at alle Kommuneskatterne blev lagt paa de faste Ejendomme, fordi det særlig var dem, der havde Gavn af Kommunens Udvikling, var ensidig, og det var rigtigt og billigt, at Lovene af 1855 og 1861 lagde en Del af Skattebyrderne over paa Beboerne i Almindelighed og fordelte denne Del ligeligt paa dem i Forhold til deres Evne. Det var retfærdigt, thi alle Beboerne har dog nogen Nytte af Kommunen og forvolder denne nogen Ulejlighed og Udgift, og en Del af Udgiften bør derfor fordeles paa alle Borgerne. Men naar man nu vil lade den ene Side af Skatteordningen fra 1861 forblive staaende uforandret, idet man undlader at røre ved Ejendomsskatterne, medens man vil lade hele Forøgelsen af de kommunale Byrder vælte ud over Beboernes almindelige Skatte-Evne igennem Indkomstskatten, saa forekommer det mig, at man begaar den modsatte Ensidighed af den, man begik i Fortiden.

En stor Del af Kommunens stigende Udgifter staaer i Forbindelse med Forhold, som ere af særlig Interesse for Kommunens Grundejere. En Mængde af de kommunale Udgifter virke til at fremme Folkemængde, Velstand og Næring i Staden, og alle disse Udgifter bidrage til at forhøje Grundejendommenes Værdi, eller bidrage til at forhindre en Tilbagegang, som ellers vilde have fundet Sted og som vilde have formindsket Grundejendommenes Værdi. Det synes da ikke mere end billigt, at Grundejerne, der have en saadan særlig Interesse i Kommunens Udgifter, bidrage til disse i Forhold til denne Interesse, og at de ikke nøjes med de en Gang for alle bestemte Beløb, men at deres Bidrag voxer med de samlede Kommunaludgifter. I Modsæt-

ning dertil er det ubilligt, at Personer, der ikke have nogen saadan særlig materiel Interesse i Kommunens Fremgang, som maaske endog undertiden have Skade og Tab af Fremgangen, f. Ex. derved, at Livet bliver fordyret for dem, at de skulle betale de kommunale Udgifter, som staa i Forbindelse med denne Fremgang og betale lige med Grundejerne. Det er især overfor Folk som Landejendomsbesiddere, der bo i København, Rentiers, Embedsmænd, Pensionister og Forretningsmænd, der bo i København, men have deres Næringsomraade udenfor København, at denne Ubillighed er stærkt fremtrædende.

Af Hensyn hertil forekommer det mig, at Landstingsudvalgets Forslag om ensidig Forhøjelse af Indkomstskatten er ubilligt. Vil man forhøje den ene Side af Skatteordningen fra 1861, Indkomstskatten, bør man ogsaa forhøje den anden Side af denne Skatteordning, nemlig Skatterne af de faste Ejendomme.

Der er et Argument, som man plejer at anføre mod at forhøje Ejendomsskatterne og mod overhovedet at røre ved disse Skatter, det er, at ved de faste Ejendomes Omsætning fra Haand til Haand har man fastsat Købesummerne for dem under Hensyn til Skatternes Størrelse, saa at disse Skatter derved ere gaaede op som et Moment i de faste Ejendomes Værdi; at forandre disse Skatter vilde derfor medføre en Forstyrrelse af Ejendomsforholdene. Denne Indvending forekommer mig dog ikke at være afgørende. Thi det er ingenlunde altid rigtigt, at en Forandring i Skatternes Beløb vil paavirke Ejendommenes Værdi, i mange Tilfælde vil den kun paavirke Huslejens Størrelse. Men selv om en

Skatteforandring ogsaa paavirkede Ejendomsværdierne, saa er dette ikke noget afgørende Argument. Den Omstændighed, at Folk, i Tillid til, at en eller anden Bestemmelse ikke vil blive forandret, have betalt mere eller mindre for en fast Ejendom, end de ellers vilde have gjort, kan ikke betage Staten eller Kommunen deres juridiske eller moralske Ret til at forandre den paagældende Bestemmelse. Ellers vilde jo næsten enhver Reform blive umulig; ikke alene vilde de fleste Skattereformer da være udelukkede, f. Ex. Forandringer af Toldtarifen, der navnlig ogsaa paavirker de faste Ejendommers Værdi, men ogsaa en Mængde andre Reforme. Den offentlige Myndighed vilde være hindret i næsten alle Forandringer af engang tagne Beslutninger. En forandret Retning af en Gade, en Boulevard, et Parkanlæg el. lign. paavirker jo ogsaa i høj Grad de omliggende faste Ejendommers Værdi og forandrer den Situation, i Tillid til hvis Uforanderlighed Ejendomshandler mulig ere afsluttede.

En Forpligtelse til ikke at foretage en Forandring af Ejendomsskatterne indtræder kun, naar Staten eller Kommunen har givet et Tilsagn om, at en Forandring ikke vil ske, eller naar de, der have købt Ejendomme, paa anden Maade have faaet berettiget Forventning om, at der ikke vil ske Forandring. Men et saadant Tilsagn eller en saadan berettiget Forventning om, at Ejendomsskatterne i København stadig ville blive uforandrede, kan ikke siges at være bleven givet. Loven af 19. Febr. 1861 betragter ikke Ejendomsskatternes Satser som mere uforanderlige, end den betragter Indkomstskattens Maximum af 3 pCt. som uforanderlig. Og naar man kan forhøje Indkomstskatten efter Loven af 1861, saa kan man ogsaa

forhøje Ejendomsskatterne. Under Behandlingen af Loven af 1861 i Rigsdagen (f. Ex. i Folketings-Udvalgets Betænkning) er den Tanke heller ikke fremmed, at Ejendomsskatterne i Fremtiden kunde omreguleres og eventuelt forhøjes. Og i Københavns Kommunalbestyrelse har man haft den samme Opfattelse. Dette kan bl. a. ses deraf, at der i 1865 blev nedsat en Kommission, bestaaende af Medlemmer af Magistraten og Borgerrepræsentationen, for at tage Skatteforholdene i København under Overvejelse. Denne Kommission afgav i Aaret 1873, altsaa 8 Aar efter, en Betænkning, hvori den foreslog at omregulere Ejendomsskatterne. Baade Betænkningen og Forslaget er et overordentligt interessant og værdifuldt Arbejde, efter min Opfattelse den bedste Betænkning, der i lange Tider er afgivet om noget Skattespørgsmaal her i Landet. Om denne Betænkning er bleven behandlet i Kommunalbestyrelsen, mindes jeg ikke, den førte i alt Fald ikke til noget Resultat. En af Grundene hertil turde maaske være den, at i den lange Tid, Kommissionen sad sammen, døde eller bortflyttede de fleste af dens Medlemmer og navnlig ogsaa de to Borgmestre, der vare Medlemmer, nemlig Gammeltoft og Larsen, hvilken sidste var Formand og Ordfører. Nu er der i Kommunalbestyrelsen kun et af Kommissionens Medlemmer tilbage, nemlig Kayser, og han indtog en Særstilling i Kommissionen og motiverede med en interessant og skarpsindig Udvikling sit Mindretals Votum. Jeg skal anføre en enkelt af Kaysers Ytringer:

»Mindretallet (Kayser) maa udtrykkelig fremhæve, at det ikke vil hævde nogen Køber af en Ejendom Ret til at vente, at de Skatter, der hvile paa Ejendommen,

naar han køber den, ikke skulde kunne forhøjes; det vil kun gøre gældende, at Forhøjelsen skal finde Sted for at skaffe det Offentlige Indtægt, men ikke til Fordel for andre Ejere, der ved Erhvervelsen af deres Ejendomme ikke have været stillet mindre gunstigt end han.«

Dette er Kaysers Opfattelse, og han var endda den af Kommissionens Medlemmer, der havde mest Betænkelighed ved at røre ved Ejendomsskatterne.

Det maa da sikkert indrømmes, at den Indvending mod en Forandring af Ejendomsskatterne, at man derved vilde paavirke Ejendommenes Værdi, ikke er af nogen afgørende Betydning, den kan ikke udelukke en Reform, som iøvrigt maa anses for retfærdig og hensigtsmæssig, den kan kun føre til, at man i en Sag som denne maa gaa frem med Forsigtighed og Hensynsfuldhed, men ikke helt standse Reformen.

En anden Indvending, der kunde anføres mod at forhøje Ejendomsskatterne, er den, at det vilde gaa ud over Beboerne i Almindelighed, da det kun vilde føre til, at Huslejen blev forhøjet med Skattens Beløb. Om dette vil blive muligt eller ej, afhænger imidlertid af Skattens Form. Bygningsskatterne ere af en saa ejendommelig og bøjelig Karakter, at man kan faa dem til at hvile enten paa Ejeren eller paa Lejeren eller til at dele sig mellem begge Parter, eftersom Formaalet er. Dette Spørgsmaal, om og hvorledes en Bygningsskat overvælttes fra Ejer til Lejer, er imidlertid af en temmelig omfattende Art, og jeg finder ikke Anledning til at omhandle det ved denne Lejlighed, da det er behandlet andet Steds, nemlig af Prof. Falbe Hansen i Danmarks Statistik 4de Bind S. 250 til 251, jfr. 5te Bind S. 241

og af Kontorchef Rubin i Nationaløkonomisk Tidsskrifts 10de Bind S. 177 og 257. Uagtet Rubin og Falbe Hansen ere gaaede ud fra forskellige Synspunkter, ere de i Hovedtrækkene komne til de samme Resultater.

Endnu maa jeg bemærke, at man næppe kan hente noget Argument mod at forhøje Ejendomsskatterne fra den Omstændighed, at de formelt allerede ere højere i København end i Købstæderne; thi Forholdene i København og Købstæderne ere saa forskellige, at det er meget betænkeligt at drage Sammenligninger mellem dem, og det turde derhos være meget tvivlsomt, om Ejendomsskatterne i København, naar Hensyn tages til de der-værende faste Ejendommers højere Værdi, i Virkeligheden ere højere end Købstædernes Ejendomsskatter.

Den ene Række af Indvendinger, som kan rejses mod at forhøje den københavnske Indkomstskats Maximums-Procent, er de foran fremhævede, at Billighed taler for, at en Del af Byrden ved de stigende Udgifter lægges paa Ejendomsbesidderne. Den anden Række af Indvendinger mod Indkomstskattens Forhøjelse hentes fra den ufuldkomne Maade, hvorpaa denne Skat er ordnet. Jeg skal imidlertid ikke komme videre ind herpaa, thi denne Side af Sagen er alt omtalt i en Afhandling i dette Tidsskrift for 1887 1ste Hefte, og denne Række af Indvendinger blev fremdraget under Sagens Behandling i Landstinget. Jeg skal kun ganske kort rekapitulere disse Indvendinger.

Hovedfejlen ved den københavnske Indkomstskat er, at den til Grund for Skatteligningen lægger ikke det



videnskabelige Begreb virkelig Indtægt, der er enstydigt med de ny fremkomne Værdier, men at den derimod beskatter efter det bogholdermæssige Indkomstbegreb »Netto-Indkomst«, hvilket er et blot formelt Regnskabsudtryk, der i sig indbefatter flere Arter af Indkomst, som hver for sig have en forskellig Værdi og en forskellig Skatte-Evne. Der begaas derved en Uret mod alle kortvarige Indtægter, især mod Arbejdsindtægter, til Fordel for de vedvarende Indtægter, særlig Renter af Formue, og ligeledes blive en stor Mængde af de saakaldte Netto-Indtægter beskattet fuldt ud, uagtet de indeholdt megen Kapital-Amortisation.

En anden Fejl ved den københavnske Indkomstskat er den, at den ikke tager Hensyn til Familiens Størrelse, uagtet selvfølgelig Familieforsørgeren har mindre Skatte-Evne end den enlige Person, der har den samme Indtægt.

Den tredje Fejl ved Skatten er den, at Skalaen er uheldigt ordnet; den var urigtig ansat fra første Færd, og i de 30 Aar, den nu har været gældende, ere Manglerne blevne forstørrede.

Naar man endda kunde forsvare alle disse Ubilligheder ved Indkomstskatten med, at man ikke havde nogen praktisk Maade, hvorpaa de kunde afhjælpes; men det kan man ikke; thi rundt om i Evropa anvendes der i Nutiden Fremgangsmaader, hvorved Uretfærdighederne ved Indkomstskatten afhjælpes.

Naar man paa en eller anden Maade afhjælp de Ulemper og Ubilligheder, der klæbe ved den nuværende Ordning af Indkomstskatten, vilde det selvfølgelig være mere berettiget end det nu er, at

forhøje Skatteprocenten; men selv da, vilde dette have sine Betænkeligheder. Indkomstskatten er en Skat, som kan være god, saalænge den er lav; men saasnart den forhøjes, fremtræder de praktiske Vanskeligheder ved dens Anvendelse uforholdsmæssig stærkt. Det bliver navnlig vanskeligere og vanskeligere at faa Indkomsterne frem; Fristelsen til ved allehaande Midler at undgaa Skatten bliver forøget, og det er om en saadan Indkomstskat med for høj Skatteprocent, at det gamle Ord gælder, at »den er en Skat ikke paa Indkomst, men paa Redelighed og Ærlighed«. I vore Provinsbyer har man uden større Ulemper kunnet sætte Indkomstskatten op til 5 pCt. og derover, men om dette lader sig gøre i en saa stor Kommune som København uden at de nævnte Ulemper komme for stærkt frem, turde i alt Fald være noget tvivlsomt.

Foruden de i det Foregaaende fremhævede reelle Mangler ved Loven af 19. Febr. 1861 har denne Lov ogsaa formelle Mangler, som det næppe er heldigt at lade blive staaende, naar man alligevel tager Loven op til Behandling og Ændring. Disse formelle Mangler blev allerede fremhævede i Landstinget. Det er, som det der med Føje blev fremhævet af Højesterets-sagfører Octavius Hansen, en Mangel ved Loven, at den ikke giver nogen Definition paa, hvad den forstaar ved Indkomst, men kun som Vejledning opregner en Række Tilfælde, hvor der skal beskattes. Og disse Tilfælde eller Exempler ere derhos uheldigt og irrationelt valgte. Der er nævnt smaa ubetydelige Indkomstarter og der er nævnt Indkomstarter, hvorom der ingen Tvivl kan være. Men tvivlsomme og vigtige Tilfælde, hvor man netop behøvede Angivelse af, om der skulde be-

skattes eller ej, de ere udeladte. Formue-Forøgelse ved Salg af en fast Ejendom eller Salgsavance og Kurs-avance paa Værdipapirer ere f. Ex. slet ikke omtalte, uagtet det er overordentlig vigtige Indkomstarter og der netop her kan være Tvivl. Naar Loven omarbejdes, bør forstandigvis saadanne Tvivl fjærnes.

En anden formel Mangel, der nærmest bør gaa ind under Rubriken »Kuriosa«, er den, at det i Lovforslaget § 2 hedder:

»Areal-skatten udredes med Bygningsskattens oprindelige Beløb taget  $4\frac{1}{2}$  Gange«. Men dette er urigtigt. Ifølge Forordn. 1. Oktbr. 1802 § 31 var Bygningsskattens oprindelige Beløb  $1\frac{1}{2}$  Sk. Kurant af Forhus m. m. og 1 Sk. Kurant af Side- og Baghus m. m., og tager man det  $4\frac{1}{2}$  Gange, bliver det adskilligt mere end den nuværende Areal-skat, hvis Satser Lovforslaget dog vil bibeholde. Denne Uoverensstemmelse skyldes den Omstændighed, at man er gaaet ud fra, at de Skilling, der omtales i Fr. 1802, var Rigsmønt-Skilling, men det var i Virkeligheden Kurant-Skilling (hvoraf  $\frac{5}{8}$  Skilling var lig med 1 Skilling Rigsmønt). Forvexlingen, eller hvad man vil kalde det, hidrører fra Statsbankerotten i 1813, idet man den Gang dels for Nemheds Skyld, dels for at skjule Bankerottens virkelige Størrelse satte den mindre Rigsmønt i Stedet for den større Kurant. Dette kan i sin Tid have været berettiget, men at bibeholde det i Nutiden, ser baade underligt ud og kan medføre Misforstaaelser. Det naturligste synes dog at være, at man benytter Lejligheden til at ansætte Skatten i Øre. Og dette kunde i dette Tilfælde ske saameget lettere, som man ikke behøver at miste de 4 pCt., som vilde fremkomme, naar 1 Skilling Rigs-

mønt ansættes i hele Tal til 2 Øre; thi allerede nu er Skatten ansat i Brøkdele af Skilling og kan ligesaa godt være ansat i Brøkdele af Øre.

Det ligger udenfor nærværende lille Afhandlings Plan at fremsætte Forslag om, hvorledes den københavnske kommunale Beskatning burde ordnes. Det skal kun bemærkes, at forsaavidt de i det Foregaaende gjorte Bemærkninger godkendes i Principet, da maatte det føre til, at de Skatteforhøjelser, der skulle indføres for at dække de stigende Udgifter, bleve fordelt efter et forud givet Forhold mellem Ejendomsskatterne og Indkomstskatten. Den Del, der maatte tilfalde Ejendomsskatterne, burde maaske fordeles over de faste Ejendomme efter disses Værdi, der blev udfunden ved periodiske Omvurderinger. Muligen vilde det være rigtigt at dele Skatten i to Dele, en paa Bygningen og en paa Grunden; det er jo navnlig Grundenes Værdi, der paavirkes af Kommunens Fremgang eller Tilbagegang, og særlig ved Grundene er det ønskeligt, at Kommuneskatterne kunne falde og stige med Værdien.

En anden og maaske heldigere Beskatningsform var den, at man beholdt de nuværende Ejendomsskatter uforandret, men ved Siden af dem indførte en ny Grundskat, der kun skulde ramme Byggegrundenes fremtidige Værdiforøgelse og tage en forud fastsat Andel af denne. For nærværende Tid, da Byggegrundenes Værdistigen er standset eller dog er af en noget problematisk Art, kunde en saadan Skat synes at være ubetimelig; men det maa erindres, at Skatten jo skal virke i Fremtiden, ramme den Værdistigen, der maatte komme udover de nuværende trykkede Værdier.

Og i en stor By er det jo dog det normale, at Byggegrundene stige i Værdi. Værdistigningen maatte udfindes ved periodisk gentagne (f. Ex. 5aarige eller 10aarige) Vurderinger, der foretages efter nøje bestemte forud givne Regler. Kommunen vilde derved faa Del i de store Værdier, der voxe frem især i visse Dele af Byens Udkanter, hvor Grundene have været i rask Værdistigen. Hvis en saadan Ordning var bleven indført for 25 Aar siden, da Spørgsmaalet var under Drøftelse, vilde Københavns Kommune nu have været heldigere stillet i finansiell Henseende. Af de Millioner af Kroner, som siden da ere fremkomne som repræsenterende Grundenes Værdistigen og som ere skabte ved Konjunkturerne og saa at sige kastet i Grams blandt vedkommende Grundejere, vilde Kommunen, det vil sige alle Borgerne, have faaet sin Del gennem den i tilsvarende Grad stigende Grundskat, og det havde da næppe været nødvendigt at sætte Indkomstskatten op.

Til Slutning endnu en Bemærkning: Naar man en Gang kommer til at overveje det hele kommunale Skattevæsen, burde det vistnok tillige tages under Overvejelse, om man ikke burde ty til at benytte helt nye Skatteformer, derunder saadanne, som nærmer sig de indirekte Skatter (f. Ex. i Form af Lisens-Afgifter paa Luxusgenstande eller til Gøteborgsystemet ved Beskatning af Spiritussalg). En af Grundene til, at man i de fleste af vore Kommuner saa haardt føler Trykket af de kommunale Skatter, skyldes netop den Omstændighed, at man saa ensidig anvender nogle enkelte Skatteformer. Skattetrykket bliver ligesom koncentreret paa enkelte Punkter og bliver derved saameget føleligere. Det er med Skatterne som med en legemlig Byrde, det

gælder om at fordele Byrden og Trykket saa meget som muligt. I den Henseende har Statsbeskatningen et Fortrin, den er fordelt over en stor Mængde Skatte-Former og Skatte-Maader, og uagtet den er langt større end Kommunebeskatningen, føles Trykket mindre. Staten er vistnok gaaet for vidt i denne Henseende, idet den har beholdt for mange Skatteformer, deriblandt nogle, der i og for sig ere uhensigtsmæssige og uretfærdige, men Kommunen er gaaet for vidt i den modsatte Retning, i Retning af Ensidighed, og navnlig vil dette blive Tilfældet, naar den vil benytte Indkomstskatten som den eneste Skattebasis, der forhøjes. Det fortjente dog maaske nok en Overvejelse, om der ikke skulde kunne findes helt nye Skatteformer, der med Held kunde anvendes til at skaffe Kommunen forøgede Indtægter.

---